

Uppdrag gällande skolorganisation inför läsåret 2019/20

Förslag till beslut

1. Skolchefen får i uppdrag att till juni 2018 återkomma till barn- och ungdomsnämnden med ett förslag till beslut om placeringsprinciper till förskoleklass och grundskola med relativ närhet som utgångspunkt.
2. Skolchefen får i uppdrag att till juni 2018 återkomma till barn- och ungdomsnämnden med ett förslag till beslut om implementering av förslaget inför skolvalet 2019/20.
3. Skolchefen får i uppdrag att under hösten 2018 återrapportera det fortsatta arbetet med profiler och inriktningar.

Ärende

Barn- och ungdomsnämnden beslutade i juni 2017 att tillsätta en politisk referensgrupp. Referensgruppens uppdrag var att tillsammans med en arbetsgrupp med tjänstemän och rektorer ta fram förslag gällande riktlinjer för placering av elever vid förskoleklass och grundskola i Linköpings kommun.

Arbetet under hösten har utmynnat i ett förslag till att frångå nuvarande placeringsprinciper med hänvisningsskolor och avståndsmätning i form av absolut närhet och i stället använda sig av relativ närhet vid placering av elever då det är fler sökande än antalet platser på en skola.

Skolchefen föreslås ges i uppdrag att till nämnden i juni 2018 återkomma med ett detaljerat förslag till beslut om implementering inför skolvalet 2019/20. I förslaget ska följande delar ingå

- Konkretisering av relativ närhet som placeringsprincip
- Till vilka årskurser placeringsprinciperna ska gälla
- Om syskonförtur fortsättningsvis ska användas
- Förslag till skolskjutsprinciper

Arbetsgrupperna har även berört frågan om profiler och inriktningar i grundskolan samt antagningsprov till profiler inom praktiskt- estetiska ämnen.

Skolchefen föreslås ges uppdraget att fortsatt arbeta med frågan och återrapportera till nämnden under hösten 2018.

Beslutsunderlag:

Inriktningsbeslut gällande placering av elever till förskoleklass och grundskola.docx

Bakgrund

Arbetsgruppernas uppdrag och arbete

Styrgrupp har bestått av nämndens presidium och skolchef.

Följande grupper har arbetat med frågan under hösten 2017:

- Politisk referensgrupp
- Tjänstemannagrupp med sakkunniga och rektorer
- Skolområdenas ledningsgrupper
- Nätverk rektorer åk 7-9

Följande frågor har behandlats under höstens möten:

- Genomgång av regelverk, domstolsbeslut kring placeringsprinciper
- Begreppet relativ närhet
- Omvärldsspaning, lägesbild i andra kommuner
- Forskning kring skolval och profiler
- Placeringsprincipers betydelse för ökad integration
- Arbete för att öka antalet vårdnadshavare/elever att göra ett aktivt skolval

Varför en förändring behöver ske

Det finns flera anledningar till att en förändring behöver göras gällande placeringsprinciperna. En del i detta är att Linköping är en växande kommun och behöver rättssäkra principer för placering av elever. Elevökningarna har inneburit att elever inte kunnat garanteras plats på sin hänvisningsskola. Detta har hanterats genom att eleverna fått flera hänvisningsskolor. I längden är inte detta hållbart.

Ytterligare en anledning till att en förändring behöver komma till stånd är utmaningen att organisera för en ökad integration. Idag är Linköpings grundskolor segregerade utifrån föräldrars utbildningsbakgrund och andelen nyanlända elever. Vissa skolor har en stor majoritet föräldrar med eftergymnasial utbildning och på andra skolor är det ett fåtal föräldrar med eftergymnasial utbildning. Samma diskrepans gäller fördelning av nyanlända elever.

Enligt gällande skollag ska elever fördelas på skolor i första hand utifrån vårdnadshavarnas önskemål. Vid fler sökande än platser gäller en allmänt hållen närhetsprincip som innebär att en elevs önskemål inte får medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts.

En annan anledning är vägledande domstolsbeslut som visar att nuvarande principer behöver justeras. Besluten berör frågor om närhetsprincip och

hantering av urvalsgrupper i samband med placering. Skolkommissons slutbetänkande (SOU 2017:35) belyser frågan. Kommissionen anser att det bör tillsättas en utredning med uppdrag att se över hur närhetsprincipen vid placering på kommunala skolor kan förändras, i syfte att möjliggöra en större flexibilitet för kommuner i hur de organiserar sitt skolväsende och därmed få ett mer effektivt verktyg att motverka skolsegregation. En sådan utredning har i dagsläget inte kommit till stånd. Vidare föreslår kommissionen att i skollagen införa en bestämmelse om aktivt skolval.

Vad är relativ närhet?

Storstäderna och flera jämförbara kommuner¹ har de senaste åren börjat tillämpa principen om relativ närhet vid placering av elever. Detta sätt att placera elever är godtagbart enligt Högsta förvaltningsdomstolen.

Relativ närhet innebär att kommunen jämför varje elevs avstånd till sökt skola och närliggande skolor med andra elevers motsvarande avstånd från hemmet och därigenom beräknar den kortaste vägen relativt övriga elever. Det innebär att eleverna inte alltid får plats på den närmaste skolan om det skulle medföra ett längre avstånd för en annan elev.

En övergång till relativ närhet innebär att eleven inte har någon hänvisningsskola.

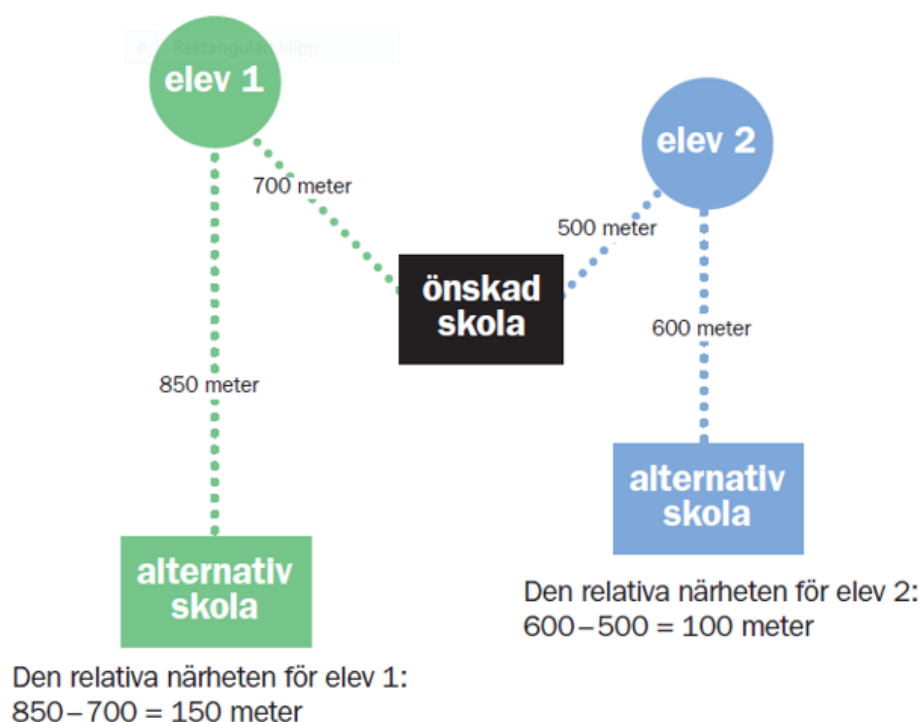
Relativ närhet innebär att man subtraherar avståndet mellan ”alternativ skola” och sökt skola. Elever med ett högre värde av subtraktionen går före elever med lägre värde.

Exempel:

---

¹ Exempel: Stockholms stad, Uppsala, Malmö, Västerås, Örebro

Här har elev 1 rätt till platsen på skolan jämfört med elev 2.

En införande av relativ närhet kräver stora informationsinsatser riktat till både elever, vårdnadshavare och personal i verksamheterna. Ett systemstöd är också nödvändigt att ha tillgång till. Ett sådant behöver upphandlas eller ev. ropas av.

Forskning

Det finns flera studier både nationellt och internationellt gällande skolval och skolsegregation. Den statliga skolkommissionen gör bedömningen att det utifrån internationell forskning inte finns en specifik åtgärd som kan vidtas för att minska skolsegregation då det finns en brist på forskning om effekter av åtgärder.

Skolskjuts

Rätten till skolskjuts regleras via skollagen. I skollagen framgår att rätten till skolskjuts är mer omfattande för elever som går på ”den skola som kommunen annars skulle ha placerat dem på”. Detta innebär att elever som väljer att gå på en annan skola inte har möjlighet att få skolskjuts på grund av funktionsnedsättning eller trafikförhållande om detta innebär en ekonomisk eller organisatorisk svårighet för kommunen.

Om kommunen går över till relativ närhet som placeringsprincip måste det ändå finnas en skolskjutsskola eller skolskjutsområde för varje enskild elev, utifrån deras folkbokföringsadress.

Andra kommuner som har gått över till relativ närhet har hanterat skolskjutsen på olika vis. Uppsala kommun har skolskjutsområden, som innebär att om eleven väljer en skola inom det skolskjutsområde som eleven tillhör har eleven även möjlighet till skolskjuts. Malmö kommun har ett systemstöd som räknar fram vilken skola som utifrån relativ närhet är elevens skolskjutsskola.

Profiler och inriktningar

Skolor som använder sig av färdighetsprov kallas i Linköpings kommun för profil. Skolor som vill ansöka om att starta en profil ska ansöka till barn- och ungdomsnämnden om detta. Antagningsprov kan användas för antagning till profiler i ämnena bild, idrott och hälsa, musik och slöjd.

När man använder färdighetsprov frångås närhetsprincipen vilket innebär att elever från olika stadsdelar möts i den aktuella profilskolan.

Linköping tar emot fler elever med antagningsprov i jämförelse med andra kommuner. Inom idrottsrörelsen sker idag en förändring när det gäller att selektera och rangordna i tidig ålder (mellan-och högstadiet). De stora specialidrottsförbunden, exempelvis fotboll, ishockey och innebandy arbetar enligt denna nya strategi och har även justerat tränarutbildningen därefter. Frågan om att anta elever till årskurs 7 med hjälp av färdighetstest behöver ytterligare utredas.

Till en inriktning kan inte tester användas för placering utan kommunens ordinarie regelverk gäller. Rektor beslutar om omfattning och inriktning.

Enligt den nationella timplanen kan maximalt 4 timmar i veckan per elev användas till profil/inriktning om skolan använder timmar från skolans val (2 tim) och elevens val (2 tim). Innevarande läsår går ca 400 elever i årskurs 7-9 i en inriktning eller profil.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandling av systemstöd för att placera elever kan innebära utökade kostnader för nämnden. Upphandling av systemstöd för skolskjuts kan tillkomma och innebära en utökad kostnad.

Kommunala mål

[Klicka och skriv]

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

En övergång till relativ närhet som princip för placering omfattar samtliga elever oavsett genus.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

Information har givits enligt MBL § 19 den 22 januari 2018.

Utbildningskontoret

Utbildningskontoret

Anne Hallberg

Christel Horsak

Beslutet skickas till:
Klicka här för att ange text.